

Wprowadzenie

Introduction

W oddanym do rąk Czytelników, najnowszym – czwartym – numerze czasopisma *Labor et Educatio* poruszono zagadnienia związane z rynkiem pracy i zatrudnienia w wielu kontekstach i z różnych perspektyw. Treści prezentowanych artykułów prowokują do stwierdzenia, że fakt życia w świecie zmiany i procesy jemu towarzyszące narzucają sposób ujmowania pracy. Różnice ekonomiczne jako efekt pracy, nowa specyfika związana ze stałością i stabilnością pracy, z czasem pracy, „pracownicy z portfolio”, itp. to tylko niektóre kwestie decydujące o nowym sposobie ujmowania pracy, który jeszcze pod koniec XX wieku nie miał miejsca. Prognoza zmian związanych z zatrudnieniem na rynku pracy, dostosowania się do nich poprzez całościowe zdobywanie kompetencji oraz nowych kwalifikacji wywołuje szereg zmian w sposobie widzenia, rozumienia, określania sensu i wartości pracy współczesnego człowieka. Nowym zjawiskiem jest zmieniający się charakter pracy. Specyfiką jej bowiem jest to, że większość ludzi w toku swojego życia zawodowego będzie musiała wielokrotnie zmieniać zatrudnienie i miejsce pracy, przechodząc od pracy do szkolenia i doskonalenia zawodowego czy też – jak podkreśla Peter Alheit (*Całociągowe uczenie się i kapitał społeczny. „Teraźniejszość – Człowiek – Edukacja”* 2009, nr 4) – dobrowolnych i przymusowych przerw w zatrudnieniu.

Jednakże mimo dynamicznych zmian społecznych, warunkujących nowe podejście do pracy oraz rynku pracy i zatrudnienia, podjęcie i wykonywanie jej oraz zaangażowanie jest niezbędne nie tylko z powodu zaspokajania podstawowych potrzeb, ale przede wszystkim do pełnego rozwoju człowieka,

możliwości samorealizacji i transgresji. W prezentowanym numerze *Labor et Educatio* w części *Studia* powyższe kwestie poruszane są w różnych obszarach. Wśród treści wiodących znajduje się więc zarówno znaczenie podmiotowości, jak i kapitału społecznego w kontekście przeobrażeń pracy (artykuły: Ryszarda Gerlacha, *Podmiotowość człowieka uwikłana w przeobrażenia pracy* i Leszka Graniszewskiego, *Rola kapitału społecznego w stosunkach pracy i przedsiębiorczości*) w perspektywie historyczno-porównawczej (artykuł Renaty Tomaszewskiej-Lipiec, *Od „średniowiecznego kramu” do „organizacyjnej pergoli”. Metamorfoza zakładu pracy*). Kolejne zagadnienia podejmowane przez Autorów odnoszą się do integralnego rozwoju człowieka w dążeniu do mistrzostwa (artykuły: Andrzeja Baładynowicza, *Praca jako proces transformacji ku integralnemu rozwojowi człowieka w świecie prawa i praktyki probacyjnej* i Joanny Madalińskiej-Michalak, *Osobliwości pracy dyrektora szkoły – dążenie do mistrzostwa i równowagi życiowej*) oraz osobliwości i specyfiki kariery zawodowej (artykuły: Zygmunta Wiatrowskiego, *Kariera w świecie uczonych w czasach cywilizacji postindustrialnej* i Zdzisława Wołka, *Kariery zawodowe różnych prędkości i ich społeczne uwarunkowania*).

W zagadnienia rynku pracy wpisują się również problemy osób defaworyzowanych jak Romowie (artykuł: Jiří Prokopa, *Romowie na rynku pracy*) oraz osób odpowiedzialnych za przygotowanie człowieka do funkcjonowania na zmieniającym się rynku pracy (artykuł: Galiny Sotskaya, *Priorities of the Teachers' Education Progress in Ukraine*).

Dalszy ciąg opracowań o tematyce pracy, kariery, a także przygotowania człowieka do funkcjonowania na rynku pracy, kontynuowany jest w dziale *Badania*. Zagadnienia przygotowania do funkcjonowania na zmieniającym się rynku pracy podejmuje Janusz Surzykiewicz (*Duchowość i religijność a wybór zawodu przez młodych ludzi*), a także Ivan Rác, Lýdia Lehoczka (*Barriers in Roma Women when Accessing Labour Market*). Nawiązaniem do nich są artykuły podejmujące zagadnienia aktywności kobiet oraz osób starszych autorstwa Bożeny Matyjas (*Aktywność zawodowa kobiet na rynku pracy w świetle analiz i badań*) i Norberta G. Pikuły (*Rozwój zawodowy i zawodowa satysfakcja w perspektywie osób starszych*). Klamrą spinającą omawiane w tej części zagadnienia jest artykuł traktujący o znaczeniu kursów kwalifikacyjnych w planowaniu kariery Dagmary Kowalik (*Kwalifikacyjne kursy zawodowe w planowaniu kariery*).

Interesujące zagadnienia odnoszące się do kariery zawodowej i rynku zatrudnienia z perspektywy uniwersalnych wartości i etyki można znaleźć w dziale *Polemiki i Dyskusje* (artykuły: Andrzeja Zwolińskiego, *Zróżnicowanie zawodowe jako przejaw dobra wspólnego* i Nellyi Nychkalo, «*Этическая сила человеческого труда в условиях рыночной экономики в начале XXI века*). Kontynuacja powyższych zagadnień znajduje się w nowym dziale tematycznym wprowadzonym do czwartego numeru czasopisma, jakim jest *Varia*. Tu szczególnie interesującym jest artykuł Ireneusza M. Światały (*Aktywizacja zawodowa osób z niepełnosprawnością, jako aktualny problem społeczno-etyczny*), a także Beaty Jakimiuk (*Aktywizacja seniorów w procesie poradnictwa*), w którym Autorka ukazuje etyczny wymiar aktywizowania osób starszych w kontekście nadawania sensu życiu po zakończeniu aktywności zawodowej.

Niezwykle bogatą wartość merytoryczną, społeczną, pedagogiczną artykułów dopełniają recenzje książek, a także sprawozdania z konferencji o tematyce mieszczącej się w profilu czasopisma. Z pewnością lektura tekstów zamieszczonych w czwartym numerze *Labor et Educatio* dostarczy Czytelnikowi zarówno wiedzy, jak i bodźców intelektualnych będących zachętą do dyskusji, przemyśleń i dalszego rozwoju.

dr hab. Joanna M. Łukasik, prof. Ignatianum